

Nr 119.

Av herr **Hage m. fl.**, om ökat anslag till bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 2 angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 har bl. a. föreslagits, att riksdagen skall bevilja ett belopp av 36 000 kronor att utgå som reservationsanslag som bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden. I budgetförslaget för 1946/47 är däremot intet sådant anslag upptaget.

Det är ett känt förhållande, att under budgetår längre tillbaka i tiden anslag av detta slag givits med vissa belopp. Under ett flertal år under senare tider ha emellertid dylika anslag antingen försvunnit ur budgeten eller också upptagits med tämligen små summor. Detta torde ha skett av budgetekonomiska skäl och föranletts av statens behov att spara på utgifterna med hänsyn till nödvändigheten att giva betydande anslag för andra ändamål, exempelvis militära. En sådan sparsamhet har emellertid i allmänhet icke resulterat i, att man kunnat helt inbespara utgifterna för detta ändamål. Det har i stället medfört, att resp. kommuner eller landsting nödgats taga på sig kostnaderna, detta beroende därpå, att — åtminstone då det gäller mera avlägsna placeringsorter, där en ny tjänsteläkarbefattning kommit till — det alltid blir en fråga, som ställes till kommunen eller landstinget, om en tillfredsställande bostad finnes att inflytta i. Där detta icke bestämt kan utlovas, är det ofta risk, att ingen sökande anmäler sig.

Detta är särskilt fallet i Norrland, där behovet av nya tjänsteläkararkrafter är synnerligen stort, om det skall bli möjligt för läkarna att bredvid den vanliga sjukvården, som påvilar dem, även kunna hinna med det arbete som följer med den förebyggande hälsovårdsverksamhet, som nu kommit till. Detta har som bekant lett till, att det just nu föreligger planer på att i nämnda landsdel — likaväl som i en del andra delar av landet — uppdelas ett betydande antal provinsialläkardistrikt i samband med tillkomsten av ett ansenligt antal nya provinsialläkare. I Norrbotten exempelvis föreligger just nu i första hand förslag om tillkomsten av icke mindre än fyra nya ordinarie provinsialläkare samt en extra, nämligen i Överkalix, Glommersträsk (Arvidsjaur kommun), Karungi (Karl Gustavs kommun), Pajala och Korpilombolo. Förslag om tillblivelsen av nämnda nya distrikt föreligger redan tillstyrkt av medicinalstyrelsen. Det har ställts i utsikt att Kungl. Maj:ts beslut i frågan möjligen skall kunna föreligger redan i februari. Utöver

detta föreligga ytterligare framställningar om åstadkommande av nya distrikt i Råneå, Älvsby och Arjeplog.

Samtliga de kommuner, som beröras av denna omorganisation av läkavården, ha försäkrat, att de komma att sätta in hela sin kraft för att anvingen omändra nu befintliga lämpliga byggnader till bostäder för de blivande läkarna eller att bygga nytt för ändamålet, varvid man även måste tänka på nödvändigheten att åstadkomma mottagningslokaler.

Emellertid gäller det här så gott som uteslutande kommuner med mycket hög uttaxering och ett mycket lågt antal skattekronor per invånare, d. v. s. i högsta grad skattetyngda kommuner. Enligt »Årsbok för Sveriges kommuner år 1945» hade här berörda kommuner nedanstående siffror att visa i nämnda hänseende.

	<i>Nettouttaxering per skattekrone efter skatteutjämning</i>	<i>Antal skattekronor per invånare</i>
Arvidsjaur	15: 50	8
Arjeplog	15: 51	8
Älvsby	17: 24	8
Råneå	16: 06	6
Överkalix	15: 67	4,4
Karl Gustav	15: 18	4,2
Korpilombolo	15: 77	4,4
Pajala	16: 95	4,2

De siffror, som här anförts, tillsammans med det förhållandet att byggnadskostnaderna i dessa avlägsna bygder bli på grund av transportkostnader m. m. mycket höga borde enligt motionärernas mening utgöra motiv för, att staten tager på sig någon del av kostnaderna för tillkomsten av behövlige tjänsteläkarbostäder i de kommuner, där det kan uppstå mera betydande kostnader för åstadkommande av sådana bostäder. Då Kungl. Maj:t — som här ovan omnämnts — framlagt förslag om anslag för här nämnda ändamål berörande Vilhelmina och Fredrika kommuner i Västerbottens län, uppfatta motionärerna detta som en antydning därom, att det är Kungl. Maj:ts mening att även i fortsättningen fullfölja denna anslagsverksamhet — åtminstone då det gäller rikets ödemarksområden. Det torde kunna antagas, att anslaget är särskilt behöfligt, då det gäller sådana områden — större delen av de ovan nämnda kommunerna falla också under denna kategori.

Emellertid torde det nog kunna påstås, att det även finnes en del andra kommuner av liknande slag — särskilt i Norrland — vilka kunna vara i behov av en sådan hjälp av staten som den här nämnda — i synnerhet som den i utsikt ställda skatteutjämningen synes komma att dröja ännu en tid framåt. I övrigt kan också framhållas, att den tidpunkt, då denna

fråga om statsbidrag till här nämnda kommuner kan bli aktuell, torde med avseende på en hel del kommuner ligga tämligen nära i tiden, eftersom — med hänsyn till bostadsbristen på de flesta platserna — byggnadsfrågan måste forceras, om de nya tjänsteläkardistrikten skola kunna inom närmaste tiden börja fungera som distrikt. Med hänsyn härtill finna under-tecknade motionärer det synnerligen önskligt, att det redan för budgetåret 1946/47 upptages ett lämpligt anslag för här nämnda ändamål. Då i Kungl. Maj:ts proposition statsbidraget härför för budgetåret 1945/46 upptagits till 18 000 kronor för varje provinsialläkarbostad, anse sig motionärerna böra här föreslå anslag efter nämnda beräkning för ett antal sådana bostäder, eftersom det är antagligt, att även i andra delar av landet än de nordligaste behov finnes av detta anslagsgivande.

Under hänvisning till vad här ovan anförts hemställes alltså,

att riksdagen måtte till anskaffande av bostäder till provinsialläkare å landsbygden för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor samt

att riksdagen måtte bestämma, att detta anslag må kunna i första hand användas till anskaffande av sådan bostad åt provinsialläkare i distrikt inom rikets ödemarksområden, där lämplig läkarbostad icke kan på annat sätt erhållas, men även för samma ändamål inom kommun i övrigt, där skattetungan m. m. motiverar ett sådant anslag.

Stockholm den 22 januari 1946.

Ernst Hage.

Hjalmar Nilsson.

J. F. Grym.
